

แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*

THE COOPERATIVE DEVELOPMENT SUPERVISIONS STUDENT QUALITY GUIDELINES IN HUASAI INDUSTRIAL AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGE UNDER OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

โชติกานต์ กุดแก้ว*, พระมหาสุพจน์ สุ่มะโร, มะลิวัลย์ โยธารักษ์

Chotikarn Kudkeaw, Phramaha Supot Sumato, Maliwan Yotharak

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

*Corresponding author E-mail: 6403202021@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สภาพการนิเทศของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร 2) ศึกษาแนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร 3) นำเสนอแนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียน มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก 17 คน สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และสนทนากลุ่ม ผู้ทรงวุฒิ 7 คน ผลการวิจัยที่พบว่า 1)สภาพการนิเทศการดำเนินงานเป็นแบบทางการมีคำสั่งการประชุมมอบหมายหน้าที่การนิเทศเป็นแบบตรวจสอบการสอนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินผลรายงานตามที่ได้เห็นจากการนิเทศในเวลาที่เขาไปนิเทศการสอน มีการรายงานผลของการนิเทศ ผู้รับการนิเทศยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศ ผลการดำเนินการนิเทศไม่ได้นำมาเป็นข้อมูลในการมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 2) แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียน มี 5 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผนการดำเนินงาน (2) เสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (3) การปฏิบัติงานตามแผน (4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (5) การเผยแพร่ขยายผล โดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะ และ (4) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ 3) นำเสนอแนวทาง มีกรอบแนวปฏิบัติ 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ (1) การวางแผนการดำเนินงาน (2) เสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (3) การปฏิบัติงานตามแผน (4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (5) การเผยแพร่ขยายผล มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะ และ (4) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ

คำสำคัญ: การนิเทศแบบร่วมพัฒนา, คุณภาพผู้เรียน, การวางแผนการดำเนินงาน

Abstract

The objectives of this research are: 1) to study the condition of learning the cooperative development supervisions student quality guidelines in Huasai industrial and community education college. 2)to study the cooperative development supervision student quality guidelines

* Received February 28, 2023; Revised March 26, 2023; Accepted April 26, 2023

in Huasai Industrial and community education college.3) to present the cooperative development supervision student quality guidelines in Huasai Industrial and community education college. This research is qualitative research. The data were collected through in-depth interviews with 17 people. 5 key informants and a focus group of 7 experts. The statistic used content analysis. The results showed that 1. The learning condition has a meeting to examine the learning management plan and evaluate the report as seen by the supervision at the time of entering the teaching supervision. The supervision recipients had a bad attitude toward supervision are not used as information to improve the quality of learners. 2. The result of the cooperative development supervisions student quality guidelines has 5steps as follows:1) Planning-P 2) Informing - 3) Doing - D 4) Evaluation - E and 5) capability and responsibility application.3. The implementation of supervision focuses on monitoring the teaching process to develop the quality of learners, which consists of 4 components: 1) morality, ethics, and desirable characteristics,2) knowledge3) skills, and 4) capability and responsibility application.

Keywords: The Cooperative Development Supervisions, The quality of vocational students Planning, Informing

บทนำ

การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย กระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการนิเทศภายในมีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับ ติดตามการจัดการศึกษาของผู้บริหารได้อย่างชัดเจน เกณฑ์การประเมินคุณภาพนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปปฏิบัติในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศการสอน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะหน้าที่หลักที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษา การนิเทศการสอนของครู ทำให้มีการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา กระบวนการที่จะให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู ช่วยเหลือแนะนำปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เพราะครูเป็นกุญแจของความสำเร็จ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่มีการเปลี่ยนแปลง ครูสามารถจัดการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะ (Competency) ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งแบ่งเป็นสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะอาชีพ ในสมรรถนะแกนกลาง (Core Competency) ความรู้ทักษะ และคุณลักษณะทั่วไปที่ใช้ในการ

แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะนำมาใช้ในกระบวนการนิเทศ ในกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนา มีการวางแผนการดำเนินงาน การสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานตามแผน การประเมินผลการปฏิบัติงาน และเผยแพร่ขยายผล เป็นกรนิเทศที่มีการสร้างความสัมพันธ์

อันดีต่อกันผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ สร้างเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ และกำหนดเป้าหมาย ผลสำเร็จร่วมกัน เพื่อเป้าหมายในการจัดการสอนให้สำเร็จ มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา (อัญชลี ธรรมะวิสิฏฐกุล, 2564)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนา คือ ปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศและครู ในกระบวนการนิเทศการศึกษาที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศการสอนเป็นปัจจัยหลัก บนพื้นฐานของสัมพันธภาพแห่งการร่วมคิด ร่วมทำ พึ่งพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงใจต่อกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้สอนและคู่สัญญา เพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะวิชาชีพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Cooperative Development Supervision) มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อการยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน โดยการปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพบนพื้นฐานของกระบวนการที่เกิดจากความต้องการของครูในการพัฒนาทักษะวิชาชีพ โดยพัฒนาทักษะการสอนและทักษะการนิเทศแก่ครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการนิเทศตนเอง นิเทศโดยเพื่อนคู่สัญญา นิเทศโดยนิเทศภายในโรงเรียนและนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ เสริมสร้างสัมพันธภาพทางวิชาชีพระหว่างครูและศึกษาให้กระชับมากยิ่งขึ้น สร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการสอนให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ให้เกิดความมั่นใจว่าการนิเทศการสอนสามารถช่วยครูแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนได้ กระตุ้นให้ครูเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศพัฒนาตนเองเป็นผู้นำการนิเทศภายในสถานศึกษา สามารถนิเทศตนเองและนิเทศเพื่อนครูด้วยกันอย่างมีหลักวิชาและมีรูปแบบที่ชัดเจน ให้ครูเกิดภาคภูมิใจในวิชาชีพ และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นครูมืออาชีพอย่างมาตรฐานและรักษาระดับคุณภาพไว้อย่างต่อเนื่อง ให้ศึกษานิเทศก์ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง พัฒนาสื่อการนิเทศพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศและนำไปสู่การพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาศาสตร์ทางการนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นตลอดจนกระแสสังคมและสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากที่สุด (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร เพื่อเป็นนำแนวทางการนิเทศการสอนแบบร่วมพัฒนานำไปใช้เป็นข้อมูลในนิเทศการสอนของครู เพื่อให้ครู ได้บริหารจัดการการสอน แก้ไข ปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผลให้เกิดคุณภาพผู้เรียน ตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary Investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ขั้นตอนการศึกษสภาพการนิเทศของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดดังนี้ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2.ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง

ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดดังนี้ ร่างแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ และ 3. ขั้นตอนการนำเสนอแนวทาง ขั้นตอนการนำเสนอ แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดดังนี้ นำเสนอการสนทนากลุ่ม ข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มและแบบสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ โดยการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการนิเทศของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สภาพการจัดการนิเทศการสอนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร การนิเทศการสอนเป็นแบบการตรวจสอบและติดตามการสอนโดยการดำเนินงานเริ่มต้นจากจัดตั้งคำสั่ง ผู้บริหารสั่งการมอบหมายหน้าที่ตามคำสั่งวิทยาลัย โดยมีการประชุมชี้เตรียมความพร้อมเฉพาะผู้นิเทศและแจ้งปฏิทินตารางการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศได้ทราบตามวันเวลาดังกล่าว การดำเนินงานการนิเทศเป็นการการนิเทศเป็นการตรวจสอบกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการสอนและรายงานตามที่ได้เห็นจากการนิเทศในเวลาที่เข้าไปนิเทศการสอน สภาพการวางแผนการดำเนินงานการนิเทศการสอน การนิเทศยังไม่ครบทั้งกระบวนการนิเทศทั้งระบบ เป็นการนิเทศแบบตรวจสอบการสอน ตรวจสอบกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการสอน และรายงานตามที่ได้เห็นจากการนิเทศในเวลาที่เข้าไปนิเทศการสอน ผลการนิเทศไม่ได้นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาครู ทำให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิและมาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนสอนมีศักยภาพและให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามกรอบคุณวุฒิและคุณภาพการจัดการศึกษาในภาพรวม ควรที่จะดำเนินการนิเทศการสอน โดยวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา จุดดี จุดเด่น จุดที่ต้องพัฒนาและข้อจำกัดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยนำผลการนิเทศ ติดตามการจัดการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการจัดการศึกษา การนิเทศการสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างมากที่จะนำมาใช้ในงาน ที่จะทำให้มีการนิเทศติดตามการสอนของครู เพื่อที่จะได้รู้ปัญหาและหาทางแก้ไข เพิ่มศักยภาพการจัดการเรียนการสอน ในการติดตามการบริหารจัดการการเรียนการสอน เพื่อให้กระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ ผู้รับการนิเทศได้รับการช่วยเหลือ การพัฒนาองค์ความรู้ของครูและสร้างกระบวนการจัดการเรียน การให้เกิดประสิทธิภาพพัฒนาครูให้มีศักยภาพ เป็นครูมืออาชีพและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2554)

2. แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีข้อบ่งชี้การนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียน ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (Planning-P) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) การจัดทำโครงการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทรก่อนเปิดภาคเรียน
- 2) ร่วมกันแต่งตั้งคำสั่งและกำหนดปฏิทินการนิเทศ
- 3) ร่วมกันศึกษาสภาพการนิเทศการสอนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร

4) ร่วมวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนผลที่เกิดจากการสอนของครูที่เกิดขึ้นของ
วิทยาลัยการอาชีพหัวไทร เพื่อวิเคราะห์ปัญหาตามต้องการของการจัดการเรียนการสอน

5) ร่วมกำหนดเป้าหมายการนิเทศการสอน

6) กำหนดแนวทางการนิเทศในการแก้ปัญหาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

7) พิจารณาวิธีการดำเนินงาน กำหนดแนวทางการทำงานร่วมกันเพื่อสู่เป้าหมายที่ต้องการ

8) เลือกทางเลือกที่เหมาะสมและวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา

9) ร่วมกันสร้างเครื่องมือของการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (Informing-I) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) อบรม ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้กับผู้นิเทศกับผู้รับการ
นิเทศ เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน

2) ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำในกระบวนการนิเทศ

3) ส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผน (Doing-D) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการนิเทศตามแผน ปฏิทินการนิเทศ

2) รายงานผลการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation-E) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

2) นำผลการนิเทศรวบรวมเป็นรายงาน

ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ขยายผล (Diffusing – D) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) นำเสนอผลการนิเทศ

2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้

3) นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการจัดการสอน

คุณภาพผู้เรียน มีแนวทางในการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2) ด้านความรู้

3) ด้านทักษะ

4) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ

3. นำเสนอแนวทางนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงวุฒิ ได้ข้อสรุปที่มีความ
เหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของ
วิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีกรอบแนวปฏิบัติในการนิเทศแบบร่วม
พัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียน มีขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน 1) การวางแผนการดำเนินงาน 2) เสริมสร้างความรู้ในการ
ปฏิบัติงาน 3) การปฏิบัติงานตามแผน 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 5) การเผยแพร่ขยายผล โดยการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะ และ 4) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (รดา สายเพชร,
2559)

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1. การศึกษาสภาพการนิเทศการสอนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการศึกษา พบว่า สภาพการนิเทศการสอนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สภาพปัจจุบันการนิเทศการสอนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร การนิเทศการสอนเป็นแบบการตรวจสอบและติดตามการสอนของครูโดยมีการแต่งตั้ง คำสั่ง ประชุมชี้แจง ตามปฏิทิน ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ รายงานตามที่ได้เห็นจากการนิเทศในเวลาที่เข้าไปนิเทศการสอน ผู้นิเทศยังขาดประสิทธิภาพ ครูไม่มีส่วนรวมในการวางแผนการนิเทศเป็นเพียงผู้รับนิเทศอย่างเดียว ทำให้ครูมีเจตคติที่ไม่ดี ทำให้ได้ข้อมูลเพียงด้านเดียว ข้อมูลที่ได้ไม่มีการนำมาใช้ประโยชน์ ระบบการนิเทศไม่ครบกระบวนการ การสร้างความร่วมในการสร้างกระบวนการนิเทศ ที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน การสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจวัตถุประสงค์การนิเทศการสอนให้กับผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ควรมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ แบบร่วมคิดร่วมทำ พึ่งพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงใจต่อกัน เพื่อร่วมพัฒนาการสอนอย่างเป็นระบบ พัฒนาทักษะวิชาชีพครูให้เป็นครูมืออาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การนิเทศระหว่างผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ สร้างความตระหนัก ความร่วมมือ กระบวนการนิเทศที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการดำเนินงานสร้างองค์ความรู้ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพบนพื้นฐานของกระบวนการที่เกิดจากความต้องการของครูในการพัฒนาทักษะวิชาชีพ โดยพัฒนาทักษะการสอนและทักษะการนิเทศแก่ครูอย่างเป็นระบบ โดยใช้วิธีการนิเทศ กระตุ้นให้ครูเป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศพัฒนาตนเองเป็นผู้นำการนิเทศภายในสถานศึกษา ให้ครูเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และมุ่งมั่นพัฒนาตนเองเป็นครูมืออาชีพอย่างมาตรฐานและรักษาระดับคุณภาพไว้อย่างต่อเนื่อง ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง พัฒนาสื่อการนิเทศพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศและนำไปสู่การพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นตลอดจนกระแสสังคมและสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (อัญชัน ชุนนาแก้ว, 2559)

ทั้งนี้เพราะว่า การนิเทศการสอน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารกับบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งต้องร่วมมือกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนสูงขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่สถานศึกษาคาดหวังไว้และสอดคล้องกับงานวิจัย (มนัส จันทรฤทธิ์, 2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตอำเภอแม่สะเรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการศึกษพบว่า การใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน ได้มีการปฏิบัติในระดับมากไปหาน้อยดังนี้ การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการนิเทศภายใน การปฏิบัติการนิเทศภายในการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศภายในการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการนิเทศภายใน การวางแผนและกำหนดทางเลือกในการนิเทศภายใน

2. แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการศึกษพบว่า แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนการดำเนินงาน (Planning-P) ขั้นตอนที่ 2 การเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน (Informing-I) ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผน (Doing-D) ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluation-E) และขั้นตอนที่ 5

การเผยแพร่ขยายผล (Diffusing – D) (ศิริวรรณ ฉายะเกษริน, 2564) ทั้งนี้เพราะว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการนิเทศแบบร่วมพัฒนา ไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ทางการนิเทศระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์และครู ในกระบวนการนิเทศการศึกษาที่มุ่งแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยใช้เทคนิคการนิเทศการสอนเป็นปัจจัยหลัก บนพื้นฐานของสัมพันธภาพแห่งการร่วมคิด ร่วมทำ ฟังพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงจังต่อกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้สอนและคู่สัญญา เพื่อร่วมกันพัฒนาทักษะวิชาชีพ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัย (อามีเนาะ สาเล็ง, 2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต3 ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. นำเสนอแนวทางนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการนำเสนอ พบว่า การนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียน ได้ข้อสรุปที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยการอาชีพหัวไทร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีกรอบแนวปฏิบัติในการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียน มีขั้นตอนทั้งหมด 5 ขั้นตอน 1) การวางแผนการดำเนินงาน 2) เสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน 3) การปฏิบัติงานตามแผน 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 5) การเผยแพร่ขยายผล โดยการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ พฤติกรรมลักษณะนิสัย และทักษะทางปัญญา 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป ได้แก่ ความรู้และทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การประยุกต์ใช้ตัวเลข การจัดการและการพัฒนางาน 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งประยุกต์สู่อาชีพ (ณัฐธินิชา กอวิจิตร, 2557)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 แนวทางการนิเทศแบบร่วมพัฒนาสู่คุณภาพผู้เรียน ควรมีการจัดทำคู่มือในการนำแนวทางไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดรายละเอียดต่างๆ ของแนวทางให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศให้มีความหลากหลาย

1.2 ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศก่อนการดำเนินการนิเทศ

1.3 การวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศ ต้องมีการจัดทำล่วงหน้าก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศมาใช้ในการวางแผน การจัดทำโครงการนิเทศ ลำดับขั้นตอน กิจกรรมที่ต้องทำให้ละเอียด เน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครู กำหนดการวางแผนการดำเนินรวมถึงงบประมาณ ระยะเวลาการดำเนินการ การดำเนินงาน การติดตามและการรายงานผลสู่การเผยแพร่ต่อไป

1.4 การดำเนินการนิเทศ ควรมีการประชุม และกำหนดบทบาทหน้าที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้ชัดเจน

- 1.5 ควรดำเนินการนิเทศแบบต่อเนื่องทุกภาคเรียน
2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้
 - 2.1 ผู้บริหารให้ความสำคัญของการนิเทศ เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญของการบริหารของผู้บริหาร ที่จะกำหนด ควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานของครู
 - 2.2 ผู้บริหารสร้างความตระหนักของกระบวนการนิเทศแบบร่วมพัฒนาให้ครบทั้งกระบวนการ
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 3.1 ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินผลการประเมินการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการวิจัยของครูอาชีวศึกษาไปใช้ในสถานศึกษา
 - 3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบในการนำรูปแบบการนิเทศ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการวิจัยของครูอาชีวศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาแต่ละประเภท
 - 3.3 เนื่องจากครูอาชีวศึกษามีบริบทในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสาขาวิชา เช่น พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม จึงควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยสำหรับครูเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเล็กตามสาขาวิชาที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนิชา กอวิจิตร. (2557). การนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนอนุบาลทับสะแก จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 65 ง หน้าที่ 9 (6 มีนาคม 2562).
- มนัส จันทรกุลชูร. (2552). การใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตอำเภอแม่สะเรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- รดา สายเพชร. (2559). กลยุทธ์การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, (12) 4 , 724-738.
- รุ่งชัชดาพร เวระชาติ. (2554). การนิเทศการศึกษา. สงขลา: เทมพิมพ์.
- ศิริวรรณ ฉายะเกษริน. (2564). การนิเทศแบบร่วมพัฒนา. เรียกใช้เมื่อ 23 พฤศจิกายน 2564 จาก <http://www.suphet.com/index.php?lay=show&ac=article&id=97360&Ntype=5>
- อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2564). ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision>
- อัญชัน ขุนนาแก้ว. (2559). พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ประเภทสามัญ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดชลบุรี. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อามีเนาะ สาเล็ง. (2562). การนิเทศแบบร่วมพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในการนิเทศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. ใน สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.